

**LIBERALNA
PARTIJA**
CRNE GORE

telefon: +382 67 500 884
fax: +382 20/220-944
e-mail: liberalnapartija@t-com.me
web: www.lpcg.me

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

Skupština Crne Gore
Predsjedniku Skupštine
G. Ivanu Brajoviću

PRIMLJENO:	16.12.	20.19.	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-289		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:			PRILOG:

Shodno čl.187 Poslovnika Skupštine Crne Gore postavljam poslaničko pitanje potpredsjedniku Vlade Crne Gore i Ministru poljoprivrede i ruralnog razvoja g. Milutinu Simoviću:

Šta Vlada preduzima da se oživi crnogorsko selo, što treba da bude jedan od najvažnijih projekata nove Crne Gore? Koje stimulativne mjere će se ponuditi, naročito mladim bračnim parovima, da se sector poljoprivrede i stočarstva podigne na viši nivo i približi nivou Evropske unije?

Odgovor tražim i u pisanoj formi shodno čl.191 Poslovnika.

Poslanik,

Andrija Popović

PRIMLJENO:	18.12.	20.19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-289/2		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Broj: 020-14/19-2
Podgorica, 17.12.2019. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
g-din Ivan Brajović, predsjednik

PODGORICA

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje gospodina Andrije Popovića

Poslanik Andrija Popović, u pisanoj formi, postavio je sljedeće pitanje na koje traži odgovor, u pisanoj formi, od strane Ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja:

POSLANIČKO PITANJE

Šta Vlada preduzima da se oživi crnogorsko selo, što treba da bude jedan od najvažnijih projekata nove Crne Gore? Koje stimulativne mjere će se ponuditi, naročito mladim bračnim parovima, da se sektor poljoprivrede i stočarstva podigne na viši nivo i približi nivou Evropske unije?

Na postavljeno pitanje dajemo sljedeći:

ODGOVOR

Poštovani poslanice Popović. Zahvaljujem na pitanju koje čini mi se zadire u srž nečega što ova Vlada radi kako bi se što snažnije pružila podrška daljem razvoju crnogorskog sela. Dozvolite mi da istaknem samo neke od aktivnosti koje se sprovode od strane Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja sa ciljem unaprjeđenja podrške.

Sredstva podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju su rasla iz godine u godinu. Pokrenuli smo nove mjere, koje su bile izraz uvažavanja specifičnosti crnogorskog poljoprivrednog sektora, veličine naših gazdinstava i farmi, usmjeravajući podršku ka malim proizvođačima, šireći obuhvat korisnika podrške, obezbjeđujući dodatne stimulanse za mlade proizvođače, što je sve bilo istovremeno i prilagođavanje evropskom modelu podrške. Sa takvim pristupom nastavićemo i u narednom periodu, kako bi našu agrarnu politiku usaglasili sa Zajedničkom evropskom poljoprivrednom politikom, i kako bi naši farmeri dobili što više novca iz evropskog budžeta.

Kroz programe bespovratne podrške od 50-70%, u protekle tri godine podržali smo:

- Nabavku preko 5.000 komada mehanizacije i opreme za primarnu proizvodnju, i oko 12.000 komada opreme za preradu,
- Izgradnju i rekonstrukciju oko 40.000m² prostora za primarnu proizvodnju i preradu,
- Nabavku oko 5.000 grla krupne i sitne stoke,
- Nabavku oko 3 miliona komada sadnog materijala,
- Zasnovano je preko **350ha** novih zasada u vinogradarstvu i voćarstvu.

U prethodne tri godine isplaćeno preko **3,6 miliona eura** direktne podrške za **biljnu proizvodnju** za oko 15.000 hiljada proizvođača.

Proširen je obuhvat korisnika premija u stočarstvu. Ove godine podršku je ostvarilo preko 5.200 farmera.

U prethodne tri godine isplaćene su premije za oko 140 miliona litara mlijeka.

Rastu količine otkupljenog mlijeka. Procjena je da će do kraja ove godine mljekare otkupiti oko 28 miliona, ili preko 80 miliona litara u posljednje tri godine. Zbog povećanja premija za kvalitet i povećanog učešća mlijeka EU kvaliteta, proizvođačima mlijeka ove godine biće isplaćeno skoro 2 miliona eura, što je 15% više u odnosu na prošlu godinu.

Mjera podrške preradi mlijeka na gazdinstvu koju smo uveli prije dvije godine i u ovoj godini je imala trend rasta i broja korisnika i količina mlijeka prerađenog na gazdinstvima. Podrškom je obuhvaćeno 1.534 korisnika koji su prerađili 31 milion litara mlijeka, i proizveli 3.600 tona raznih mlječnih proizvoda.

O značaju ove mjere najbolje govori podatak da je za dvije godine broj korisnika povećan sa 278 na 1.534, da su sva ta gazdinstva uvedena u sistem bezbjednosti hrane i da su dobijeni podaci o načinu plasmana preko 3.600 tona sira i kajmaka.

Ove godine počeli smo implementaciju Programa – „Voće, povrće, mlijeko i mliječni proizvodi za škole“, sa ciljem stvaranje zdravih prehrambenih navika naših osnovaca, kroz povećanje unosa svježeg voća i povrća i mlijeka i mliječnih proizvoda, te podizanja svijesti o značaju zdravih prehrambenih navika. Pilot projekat počeli smo prije dva mjeseca i do kraja kalendarske godine će biti podijeljeno oko 25.000 obroka u sedam osnovnih škola na teritoriji četiri opštine. U narednim godinama planiramo da proširimo obuhvat škola širom Crne Gore.

Raste i **podrška pčelarstvu**. U protekle tri godine za podršku pčelarstvu opredijeljeno je preko 800 hiljada eura, a u 2019. oko 370 hiljada. Nastavili smo sa podrškom mladim pčelarima početnicima. 311 mladih dobilo je 1.123 pčelinja društva.

Nabavljena je i puštena u rad savremena oprema za preradu i pakovanje meda.

Program intervencija na tržištu:

U cilju očuvanja stabilnosti tržišta i dohotka proizvođača, blagovremeno smo pokrenuli dozvoljene tržišno interventne mjere za šta je u prethodne tri godine opredijeljeno oko pola miliona eura. Tokom posljednje tri godine podržan je otkup oko 5.000t maline, lubenice i krompira.

Nastavljamo sa brigom o penzionerima i proizvođačima pa smo i ove godine **otkupili preko 12.000 jagjadi** koje su penzioneri dobili po povlašćenim cijenama.

Raste broj osiguranja od štete na usjevima, stočnom fondu i poljoprivrednim objektima. Nastavili smo program sufinansiranja premije osiguranja u iznosu do 50% polise osiguranja. U 2017. godini imali smo 64 zaključena osiguranja, a u 2018. godini 141, dok do novembra ove godine imamo 236 zaključenih osiguranja. Po ovom osnovu isplaćeno je preko 270 hiljada € podrške.

Ostvarili smo dobre rezultate u **politici kvaliteta**. Naši proizvođači sve više prepoznaju interes da se udružuju i da svoje specifične i autohtone proizvode učine prepoznatljivijim na tržištu, kroz zaštitu naziva.

Danas je zaštićeno sedam naziva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda:

- „Njeguški pršut“ (geografska oznaka),
- „Crnogorski pršut“ (geografska oznaka),
- „Crnogorski goveđi pršut“ i „Crnogorska stelja“ (oznaka porijekla),
- „Pljevaljski sir“ (oznaka porijekla),
- „Durmitorski skorup“ (oznaka porijekla) i
- „Kolašinski lisnati sir“ (oznaka porijekla).

Nastavlja se trend **rasta broja proizvođača u organskoj proizvodnji**. U 2019. godini registrovano je 400 proizvođača, što je za 22% više u odnosu na 2018. godinu.

Izdvajanja za mjere ruralnog razvoja su iz godine u godinu sve veća.

Program podrške mladim farmerima pokrenuli smo prije dvije godine. U tom periodu smo podržali 143 mlada farmera sa po 10.000€ bespovratnih sredstava. Posebno nas raduje činjenica da je 70% korisnika ove podrške sa sjevera Crne Gore.

Takođe, kroz druge mjere podrške mladi ostvaruju dodatnu podršku (kroz Javni poziv za sredstva iz programa IPARD podrška mladim poljoprivrednicima iznosi do 65% (osnovna podrška iznosi 60%), kroz Javni poziv za unaprjeđenje kvaliteta sirovog mlijeka podrška iznosi do 60% (osnovna podrška iznosi 50%) , kroz Javni poziv za upravljanje stajskim đubrivom podrška iznosi do 70% (osnovna podrška iznosi 60%), kroz podršku mladim pčelarima gdje podrška iznosi 50%). Sve ovo pokazuje da mladi, posebno oni u ruralnim sredinama imaju kontinuiranu podršku od strane države.

Sa ciljem smanjivanja šteta od posljedica suše tokom posljednje tri godine podržali smo 204 proizvođača za izgradnju bunara i bistijerni.

Posvećeno smo radili i na unapređenju **infrastrukture**. Podržano je preko 150 projekata lokalne infrastrukture u saradnji sa opštinama, mjesnim zajednicama, udruženjima, poljoprivrednim proizvođačima. U tu svrhu uloženo je oko 2,2 miliona €.

U prethodnje dvije godine intenzivirana je realizacija projekta koji Vlada realizuje sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede **IFAD-om**, ukupne vrijednosti 13,6 miliona €. Izgrađeno je 55 dionica asfaltnih ruralnih puteva u 7 crnogorskih opština - Nikšić, Bijelo Polje, Berane, Mojkovac, Petnjica,

Žabljak i Šavnik, ukupne dužine oko 39km i vrijednosti preko 2,6 mil.€, kao i 26 projekata za vodosnadbijevanja ukupne vrijednosti 1 mil.€. Procjenjuje se da preko 17.000 korisnika ima direktnu korist od ovih investicija.

U komponenti za podršku klasterima podržano je oko 3.000 korisnika i iznos ukupne podrške je 500.000 eura.

Kroz IPARD like programe realizovano je oko 424 projekta ukupne vrijednosti investicija preko 19 mil. € za koje su korisnici ostvarili bespovratnu podršku od blizu 9 mil. €.

Ovim programom podržano je 347 projekata za unapređenje primarne proizvodnje, a za unapređenje prerađivačkog sektora 77 projekata.

U okviru investicija u preradi angažovano je oko 1.400 zaposlenih, od čega 258 novozaposlenih i oko 8.000 kooperanata.

Realizacijom ovih investicije naš sektor prerade je bogatiji za 54 objekta koji zadovoljavaju I kategoriju standarda bezbjednosti hrane.

U okviru velikog IPARD-a značajne aktivnosti i značajne investicije su realizovane kroz dva javna poziva, za podršku preradi i za podršku primarnoj proizvodnji.

Za **podršku preradi** realizuje se 19 ugovora ukupne investicije od 11,9 miliona eura, a očekivana bespovratna podrška je 4,9 miliona. Određen broj investicija je već završen, a ostale su u punom zamahu.

Realizacijom ovih investicija osiguraće se 766 postojećih radnih mjesta, otvoriti oko 80 novih i obezbijediti plasman za oko 7.000 kooperanata.

Na ovih 19 investicionih adresa širom Crne Gore, podržana je izgradnja i rekonstrukcija objekata i nabavka opreme za sektore: prerade mesa, mlijeka, vinarstva i prerade voća i povrća.

Ove investicije povećaće kapacitete naše prerađivačke industrije za:

- Preradu novih 15 miliona litara mlijeka,
- Proizvodnju novih 5 miliona kilograma mesnih prerađevina uz dvije nove klanice,
- Proizvodnju novih 700 hiljada kilograma pršuta i
- Proizvodnju novih 150.000 litara vina.

Za **podršku primarnoj proizvodnji** potpisano je 245 ugovora ukupne vrijednosti investicija od preko 17 miliona eura i očekivanom podrškom od preko 9,5 miliona eura.

Ovim investicijama osiguraće se 415 radnih mjesta i otvoriti 199 novih.

Ugovorena je nabavka 185 traktora i oko 200 komada različite priključne mehanizacije.

Izgrađiće se ili rekonstruisati 43 objekta, 11 plastenika i 13 objekata za smještaj stoke. Planirano je

podizanje ili rekonstruisanje 10 zasada iz sektora voćarstva ili vinogradarstva.

Podsjećam da je drugi poziv za mjeru prerade otvoren do 20. decembra. Najavljujem da ćemo u I kvartalu naredne godine objaviti novi javni poziv za primarnu proizvodnju, kao i da smo u završnim procedurama za dobijanje akreditacije za mjeru diverzifikacije aktivnosti u ruralnim područjima i da ćemo do sredine iduće godine objaviti prvi javni poziv i za tu mjeru.

Dakle, samo kroz IPARD program u 2019. godini realizuje se 264 ugovora ukupne vrijednosti investicija od preko 28 miliona eura uz očekivanu bespovratnu podršku 14,4 miliona eura. Od toga je 151 korisnik iz sjevernog, 98 iz centralnog i 15 iz južnog regiona.

Svjedočimo vidljivim efektima valorizacije poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, koji smo pokrenuli prije dvije godine, za koji je probuđeno veliko interesovanje domaćih i stranih investitora.

Na više od 400 hektara poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u opštinama Ulcinj, Kotor, Podgorica i Nikšić zasnovana je intenzivna poljoprivredna proizvodnja.

Podignute su značajne površine pod plastenicima, novim vinogradima, voćnjacima, maslinjacima i zasadima ljekovitog i aromatičnog bilja.

U oblasti vodoprivrede u prethodne tri godine iz nacionalnog budžeta i međunarodnih fondova obezbijedili smo više od 30 miliona eura za projekte unapređenja upravljanja vodnim resursima i obezbjeđenja kvalitetnog vodosnabdijevanja stanovništva, posebno u ruralnim područjima.

Realizovana su **132 projekta izgradnje vodovoda, hidrogeološki istražni radovi i izgradnja površinskih akumulacija.** Postavljeno je preko 130 km primarne i 40 km sekundarne vodovodne mreže. Preko 10.000 domaćinstava je dobilo vodu.

Samo u ovoj godini Programom podsticanja projekata u vodoprivredi opredjeljeno je preko milion eura, i gradi se 31 vodovod. Zaključno sa novembrom postavljeno je 30 km primarne i 10 km sekundarne vodovodne mreže.

U saradnji sa Svjetskom bankom i bespovratnu podršku Globalnog fonda za životnu sredinu i Specijalnog fonda za klimatske promjene pripremaju se **Glavni projekti izrade multifunkcionalnih nasipa na Grnčaru i Limu, za opštine Gusinje, Plav, Andrijevića, Berane, Bijelo Polje, a za šta je izdvojeno 500 hiljada eura iz bespovratnih sredstava.**

U okviru novog regionalnog Programa Svjetske banke Sava-Drina Koridor, ugovoreno je da se finansiraju **infrastrukturni radovi izgradnje nasipa na Grnčaru i Limu u vrijednosti od 20 miliona eura, sa početkom već u prvoj polovini 2020. godine.**

S poštovanjem,

